

SÜMEG ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egység szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
---	--	---

Az analfabéták tanítása.

A magyar faj uralmát ebben a soknyelvű országban a műveltség által lehet csak fönntartani. Az igazi nemzeti műveltség által, amely a világ haladásával folytonosan lépést tart, de nemzeti karakterét azért híven, becsületesen megőrzi. És itt az egész magyar nép műveltségére gondolunk. Mert az egyes tudományos szakok fejlődése értékes kincs bár a nemzet életében, a nemzet jövője mégis az egész nép egyetemes műveltségén nyugszik.

A népnek ez az egyetemes műveltsége szinte föltétlen hatalommá válik akkor, midőn a választó jog megalkotásával a nép alsó rétegei is szavazatot kapnak. Egyszerre elsőrendű tényezővé válnak az ország ügyeinek vezetésében s a nemzet sorsa, jövője ha mindjárt nem is, a közel jövőben szinte teljesen kezükbe kerül. Ekkor a nép műveltségének kell annak az irányító szabályozónak lennie, hogy a demokrácia valóban fönséges uralma a demagógia veszedelmes, vészhozó uralmává ne sülyedjék.

De ez csak egyik szempontja a kérdésnek. Hazánkban van másik szempontja is. Az, hogy a demokráciának

ez az uralma egyúttal a magyarság uralma is legyen. Hogy amint ezer éven át a magyarok kezében volt ez a föld és minden fajú és nyelvű népének kormányzása, akként a magyarság kezében maradjon a jövő végtelenen át, míg ember él e földön. Ezt az uralmat csakis a műveltség biztosítja a magyar nép számára.

Ennek a műveltségnek alapja az olvasás és írás tudása. A nép műveltségét is avval a fokmérővel mérjük: száz ember közül hány tud olvasni és írni. Az analfabétizmust a műveletlenség legbiztosabb jelének vallják.

Az olvasás és írás tudása azonban a választójog megalkotásával egyszerre hatalmas politikai tényezővé válik. Aki írni és olvasni tud, szavazati jogot nyer, odajárulhat ország sorsára oly nagy hatású urnához és szavazatával résztvehet hazája sorsának intézésében, sőt a kötelező szavazás behozása esetén részt is kell vennie.

Rendkívüli fontos kérdés tehát az ország soknyelvű, fajú és sokféle gravitáló lakosságában, vajjon milyen arányszámban szerepel a magyarság az írni és olvasni tudás dolgában. Mivel a szavazati jogát az írni és olvasni tudáshoz kötik, számtalan körülményben attól függ a választás eredménye, hány százalék írni és olvasni

tudó szavazó van az egyes nemzeti ségek között a választók tömegében.

Ennek a kérdésnek súlyos hatását teljes nagyságában érzik máris, bár a szavazati jog megalkotása még csak az Andrássy-féle törvényjavaslatban van meg. Érzik a magyarság is, de érzik a nemzetiségiek is. Azért már meg is indult a küzdelem, hogy az olvasni, írni tudás biztosításával minél nagyobb tömeg nyerje meg a szavazási jogát. Megindult a küzdelem az analfabéták oktatásáért. A lapokból olvastuk, hogy az oláhok nagy készséggel fogtak hozzá, hogy analfabétákat írni és olvasni megtanítsák. Az a tény, hogy e téren az utolsó sorban vannak, csak fokozza készségüket.

Bár a magyarság az írás és olvasás tudományának terén jóval az oláh fölött van, mégis fajunk szeretete és uralmának minél erősebb biztosítása megköveteli, hogy az analfabétákat írni és olvasni megtanítsuk, hogy ekként a magyar szavazók számát emeljük s fajunk felsőbbiségét evvel is biztosítsuk.

A munka meg is indult. Számos községben megindult azonnal, amint az Andrássy-féle törvénytervezet ismeretes lön. Megindították egyes hivatalos és társadalmi szervezetek és egyes fajukért aggódó és buzgó tanítók.

A romok között.

Világos, szép nyári éjszakában lovas emberek vágatnak a magánosan álló monostor romjai felé. Öt férfi és egy asszony. Az utóbbi egy gyermeket is visz a nyeregben. Csupa hab a lovak szügye. A verejtékes arcokat belepi a finom pusztai por. Felelmes vad kinézése van az egész csapatnak.

Elül gyönyörű szép, hatalmas fekete ménen valódi óriás. Minden tagja aránytalanul nagy. Árnyéka kísértetiesen rajzolódik a sik mezőn. Egyik szemén fekete kötetést visel, a másik szemével minden pillanatban visszaneéz. Megfordul széles nyergében s úgy kémleli a tájat.

Távol a messzeségben, épp a látóhatár szélén, siető, apró alakok tűnnek föl. Az óriás dühösen káromkodik s elkezd sarkantyúzni a mént. A nemes állat fájdalmasan felnyerít s kinyújtott testével mint a madár repül előre. A többiek csak a monostor falkerítésénél érik utol.

Az óriás határozott, szigorú hangon rendelkezik. A lovakat kipányvazzák a belső udvarban s úgy vonulnak a jóformán ép toronyboltozatba. Ott aztán állják az ostromot. Nyikorgott a rozszant lépcső a nehéz léptek alatt. A baglyok rémes huhogással menekültek az új foglalók elöl. A fölzávart szárnyaságerek egész rajban röpködtek a torony körül. Hangos, mozgalmassá lett a végtelen pusztai éjjele.

Az asszony a gyerekekkel a boltozatos pincébe vonult. A férfiak pedig eltorlaszolták a

bejáratot, kitisztogatták a lövőréseket s viharvert, elszánt arccal néztek elébe a közeledő végzetnek.

A szeretetnek és békének egykor jámbor hajléka, mely annyi elhagyatottnak, ügyefogyottnak nyújtott segítséget és oltalmat, most romjaiban a gonosz erőszaknak kell, hogy védőbástyája legyen. Pár száz évig virágozott itt István király apátsága, míg egyszer jött a pusztító veszedelem, az istentelen tatárserreg. A vad horda tüzes csóvát dobott a monostor fedelére, kiöldöste a jámbor atyákat s nem maradt más, mint a falak, amelyek keményen dacoltak a pusztai viharokkal.

Ide vették be magukat az üldözött szegénylegények, mikor látták, hogy nincsen me nekvés. Nemcsak hátuk megett szorította nagy pandursereg, hanem minden oldalról körülfogták három vármegye emberei.

Ideje is volt már az erélyes, kiméletlen eljárásnak. Az Alföldön egy percig sem volt biztonságban sem a vagyon, sem az élet. Ez időben értek véget a francia háborúk. A fegyelmetlen, eldurvult, romlott erkölcsű csapatok szétoszlottak. A munkától elszakított, szilaj katonaeMBERnek nem izlett semmi polgári foglalkozás. De annál jobban vonzotta a könnyű, kalandos betyárélet.

Eleinte külön-külön szegénylegényeskedtek s tevékenységük a lókötésben merült ki, de hova-tovább, amint egyik-másik véletlenül vért szagolt, nem kerülték a fokos, a pisztoly használatát sem. A pusztai magányosságában a közös sors összeverte őket. Választottak maguknak vezért s formális hadjára-

tokat viseltek a vármegyékkel, amelyek kezdetben szemet hunytak a betyárirtás előtt.

A böldi-révi rémesel, amikor a szegedi vásárra igyekvő kereskedőket egy szálíg legyilkolták, mozdította meg a hatóságot. Becsky Dávid kecskeméti hadnagy csakhamar kifürkészte, hogy a félszemű Pislants emberei követték el a tömeges rablógyilkosságot. Ez volt a legkegyetlenebb vérengző banda az egész Alföldön. A vezér egy mesebeli óriás alak, igazi nevével senki sem tudta, társai Pislantsnak hívták, mert egyetlen szemével mindig pislogott. Állítólag líterátus ember lett volna, amíg valami asszony-históriába nem keveredett, aminek emberhálál lett a vége. Akkor menekült a hadsereghez, ahol robusztus erejével és halálmegevető bátorságával mindenek fölött kitűnt.

A francia ágyuk elnémultak. A fölkelő sereg szétbomlott. A gyilkoskezü diák azonban hasztan vitézkedett a harcmezőn, a polgári társadalomban nem volt egy talpalatnyi helye. Így került ő is a betyársorba. Nyers, vad, indulatos természete zabolátlanul dolgozott benne. Csak egy teremtetett lélek volt, akinek hajlott a szavára, egy gyöngye, szép fehér asszony. Alighanem az, akiért kriminálisba keveredett. Hogy mikor került az asszony a pusztára, senki sem tudta, hogy mikor jött, senki sem látta, csak egyszer ott lovagolt a vezér mellett a kalandos éjszakában.

A hadnagy pandurjai az alpári nádasokban verték föl a bandát alkonyattájban s azóta szakadatlanul üldözték. Tudták, hogy a tulsó oldalról a csongrádi csendbiztos

Azonban hogy az analfabéták tanítása nagy arányú legyen és biztos eredményekre jusson, országos mozgalomra és a mozgalom bizonyos egységes vezetésére van szükség. Erre első sorban hivatottak a közművelődési egyesületek.

A Dunántuli közművelődési egyesület már megindította a maga területén az analfabéták tanításának szervezését. Zalában a vármegye közművelődési egyesületét bizta meg a szervezéssel. Ez egyesület titkára, Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő már fölhívta munkára a tanítókat. Az egész tervezet ott van tanítóink kezében. A munka sikere most már tanítóink hazafias buzgalmától függ. Zalában lesz elég mód ennek a buzgalomnak kifejtésére.

Am a tanításbeli buzgalom maga nem elég. Evvel célt még nem érünk. Népünket részint az érzék hiánya, részint az álszemérem visszatartja attól, hogy esténként írni és olvasni az iskolába siessen. Ezt az álszemérmert le kell győzni, az érdeklődést az ügy iránt föl kell kelteni. Ez a szerep már azután nem csupán a tanítóé. Ebben a fontos munkában közre kell működnie másoknak is, főként a papoknak és a községek elöljáróságának. Meg kell győzni a huzódózó magyart, hogy tanulni sohasem szégyen s az iskolákat végzett művelt ember is holtáig tanul.

Ha a közönyt megtörték, az álszemérmert legyőzték s az írás, olvasás és a vele járó számvetés tanulására az analfabéta népet rákapták, terjesztik vele a nép szellemi és erkölcsi műveltségét és emelik vele a magyar faj kulturális és politikai fensőbb-ségét, a leghatalmasabb fegyvert a magyar állam nemzeti jellegének jövő fenntartására.

A jövő munkásai.

(F. Ö.) Magyarországot földmivelő államból iparos állammá tenni: Kossuth Lajos jelszava volt ez mindvégig.

Sok idő múlt el azóta. De azért még ma is csak ezt tartják mindannyian a boldogulás politikájának, zöld asztal mellett, vezető cikkekben, kortestanyákon, piros bársonyszékből, bankettek szellemes tósztaiban, csak az a kár, hogy a fenséges ige még mindig csak — jelszó.

Hiányzanak az úttörők, kik csákánnyal edzett kezükben, érzéssel szívükben, neimes gondolatokkal fejükben s pénzzel a zsebükben indulnának arra az útra, melynek vég-célja a magasatos program megvalósítása: az új Magyarország megteremtése.

Viszonyaink csak akkor fogunk gyökeresen megváltozni, ha majd iparosnak, kereskedőnek lenni nem lesz olyan nagy szégyen, mint mostan. Hiszen tanult ember nem megy a pályára. Inkább növeli a páciens nélküli orvosok és a kliens nélküli ügyvédek számát.

Pedig munkássága mennyivel termékenyebb lenne azon a téren, ahol művelt emberekre nagy szükség van, hol tudását sikeresen érvényesíthetné.

Mert a XX. század iparosától, kereskedőjétől az egyszerűen, a levelezésen, könyvvel s a diszírason kívül mást is megkívnának. A mértékek s a pénznek ismerete sem elegendő már. Szellemi táplálkozását kell, hogy máshonnan is merítse, ne csak a napilapokból, ha a nagy, érdemes munkából becsülettel akarja kivenni részét. Ha a közéletben is szerepet kíván játszani s nemzete erősödésére, vezetésére áldásosan akar befolyással lenni.

Nyugaton ez úgy is van már. Ott nincsenek kiváltságos osztályok, amelyek mindent intézenek, irányítanak, mások beleszólása nélkül. A küzdés terén mindenki egyenlő.

Kereskedőinknek szíjjel kell tekinteniök a nagy világban, a térképeket kell forgatniok, hogy megtudják, vajjon a szélrózsa melyik irányában találunk megfelelő összeköttetést, jó piacot, terményeink, készítményeink elhelyezésére. Az ő nemes tisztük az, hogy az óhajta óhajtott iparos-államot megteremtsék. S ez átváltozásról a gyárak hatalmas kőrői fognak a legimpozánsabban tanúságot tenni. Tán ekkor majd a kivándorlás statisztikája is enyhébb képet fog nyújthatni.

S mivel a nagyvilággal dolgozik, kell, hogy anyanyelvén kívül más nyelven is beszéljen és írjon, hogy könnyebben juthasson előre.

Kell, hogy műveltsége utat törjön az ország ügyeibe való beavatkozásba is. Hogy szolgálatába hajthassa a mozgó erők, vasutat építhessen, hidakat emeltesse, folyót szabályoztasson, telefont, távirót foglalkoztasson, parányi helységekből hatalmas városokat fejlesszen.

Ez az ideális állapot nem csupán a képzelet játéka. De hogy ezt elérhessük, kell, hogy némi változásokon menjünk keresztül.

Kell, hogy a kereskedő meg az iparos osztálynak is megadjuk azt, ami őt illeti: az emberséges életmódot, becsületet, tisztelget. Adjunk tagjainak időt és módot arra, hogy fejleszthessék tudásukat, hogy kielégíthessék ambíciójukat s így hivatásuknak derekasan megfelelő hazájuk hasznára váljanak.

A reklám nálunk és egyebütt.

Sajátságos jelenség, hogy nálunk Magyarországon — ellentétben a külföld más államaival — milyen keveset törődik az iparos a nyomdafestékekkel és így közvetve a reklámmal. Pedig aki véka alá rejti az áruját és kellő avatottsággal nem közli a közönséggel, mit készít és mit gyárt; az manapság, bármily szorgalmas, tehetséges iparos legyen is egyébként, éhen pusztulhat.

Minden iparos, aki a közönség előtt áruját ismertté óhajta tenni, körlevelet vagy árjegyzéket készített a nyomdászánál. Igen nagy gondot kell arra fordítani, hogy az ilyen célra szolgáló nyomtatvány csinos, tetszetős legyen. Mennél több körlevelet vagy árjegyzéket nyomtatunk, annál jobban ismertté lesz műhelyünk és annak áruja. Ha nem vagyunk jártasak a nyomtatvány megfogalmazásában, bizuk az a hozzá értő emberre vagy magára a nyomdászra.

Nézzük csak a külföldi államok iparosait, de különösen az amerikaiit. Nekünk magyar iparosoknak fogalmunk nem arról, milyen rengeteg összeget költenek a nagy ipari államok iparosai reklámra, nyomtatványokra és hirdetésekre. Csak figyelemmel kell kísérenünk a külföldi nagy napilapokat, a belletisztikus és egyéb időszakait néhány hó-

nyomul előre s csapdába esnek a rettegett pusztai vadak. Csakhogy Pislants is értesült a komisszárius jó szándékáról, azért huzódott a nyilt mezőről a kemény falak közé. Onnan egypár golyóval vissza lehet téríteni a fogdmegeket s ha már nagyon szorul a hurok, még mindig lehet az ostromlókkal alkudozni. Kötő tús volt a keze között: egy öt éves fiú, az üldöző hadnagynak egyetlen gyermeke.

Már régebben, mikor a hadnagy először kezdte szorítani, raboltatta el a gyermeket. Semmiféle vas nem lehetne ennél jobb védőpajzs. A kemény férfi lelkét összetörte a nagy csapás, de azért még erélyesebben folytatta a betyárok üldözését, elhagyva beteg feleségét, aki már félőrült volt a fájdalomtól.

Kelet felől megjelent a reggeli fényesség, mikor az üldözők minden irányból a romokhoz értek s egészen körbe fogták. A hadnagy felszólítására, hogy adják meg magukat, puskatűz volt a felelet. Egy ló a porba zuhant. Erre óvatosan hátrább vonultak a pandurok. Nem tudták, hogy mitévők legyenek. A toronyhoz közeledni nem lehet, mert fejenként szedegetik le a kőtűzőn célzó betyárok.

Folyt a tanácskozás egész reggel, míg maga az ég meg nem oldotta az ostrom kérését. Hirtelen sötét felhőgomolyok toltak föl s olyan hatalmas zápor zuhogott alá, hogy egy piszkos nagy tenger lett az egész pusztá.

A pandurok bőrig áztak, de mit törődtek most a nyári lucokkal. A földellen toronyban levők is úsztak a vízben, nem maradt semmi száraz hely, benedvesedett a puska-

por a serpenyőben s szabad lett az út a toronyajtóig.

Gyors rohammal termettek az ostromlók a torony alatt. Egypár ugyan véres fejjel ért oda a ledobált tégladaraboktól, de a többi nekiállhatott a széles toronyalj védelme alatt az ajtóörösnék. Recsegett, ropogott a korhad, belülről eltorlaszolt deszka, már-már engedett, midőn megszólalt a toronyból egy kemény férfihang:

— Egy szavam volna hozzád, Dávid hadnagy! Pihentesd addig embereidet.

A hadnagy meglepetten intett a panduroknak s a fejszecsapások megszüntek.

Ekkor újra megszólalt az előbbi hang:

— Sok számadásunk van egymással, hadnagy uram, de most illően nem végezhetünk, mert az örök nem egyenlő. Erresszen el az egyszer utunkra s ha becsületszavára megesküszik, hogy mielőtt a nap leszállna, nem vesz üldözőbe, visszaadom elrablott gyermekét, aki most békén alszik a pincében.

A hadnagy rekedten ordított föl. Az ő édes, kicsi, szelid fia ott van a gyilkos bestiák keze között. Vérben forgó szemekkel parancsolta munkára a fejszékét.

A csapások dübörgésén keresztül dörögte a betyárvezér:

— Ne okoskodj Dávid, ha azonnal nem kotródsz, lehajítom a fiad fejét, hadd mulass vele.

A szegény ember mit sem hallott, maga is csákányt vett a kezébe. A rabló pedig dig lerohant a pincébe.

— Hol van az a kölyök? — kiáltott dübösen az elősiető asszonyra.

— Ott alszik a sarokban — felelte ijedten az asszony.

Kihuzta a kését s közeledett a gyerek felé. A nő elébe ugrott sikoltva.

— Mit akarsz, ember?!

— Csak a fejét vágom le egy kicsit s odaadom emlékül az apjának, hogy ő juttatott hóhérkézre — röhögött a betyár s fel-emelte a gyermeket. Az asszony dermedt szótlanúsággal nézte.

Hatalmas parancsoló szó zúgott elő a pince mélyéből:

— Megállj, az Isten nevében!

Egy barnakámzsás alak lépett elő, szép ősz szakála a mellét verte.

— Boldogságos szűz! Föltámadtak a barátok — fohászodott talán évek óta először az asszony s térdre hullva vetette sürrün a keresztet.

A betyár is kiejtette rémületében kezéből a kését. A barát tinnepélyesen feddőleg folytatta:

— Ne szennyezd be lelked az ártatlan vérevel, gondoldj tulvilági üdvösségedre!

A betyár félve, de némi daccal kérdezte:

— Hát csakugyan van tulvilág s onnan jön most egyenesen szent atyám?

— Igen, fiam, hogy megmentsen lelkedet a kárhózzától — felelt egy kis habozás után a szerzetes.

Most már minden ízében reszketett az óriás, vad férfi.

— De öltem, raboltam — veté ellen.

— Minden bűnre van bocsánat, ha azt megbánjuk.

A szelid meggyőző hang meg a babonás félelem átalakították a betyár lelkét. Felro-

napon keresztül és könnyen rájövünk, milyen eszközökkel dolgoznak egyebet iparosok, kereskedők egyaránt. Vannak nagy cégek, amelyek bizonyos lapnak egy oldalát vagy egy oldalnak jobb-, bal-, felső vagy alsó sarkát évről évre bérebeveszik, úgy, hogy a közönség szinte megszokja, hogy azon a helyen csak annak az egy iparosnak vagy kereskedőnek a reklámját látja és olvassa. De ennek meg is van az a haszna, hogy annak az iparosnak az árúja azért kelendő, mert kitartóan és állandóan a közönség szeme előtt van és bármennyire költ is az iparos vagy kereskedő ilyen reklámra és nyomtatványokra, tisztelesen visszatérül a nyomdafestékre szánt összeg az üzlet bevételeiben.

Hogy fogalmunk legyen róla, milyen mértékben veszik igénybe Amerikában a reklámot, legyen szabad felemlítenem, hogy például magában Amerikában évenként reklám-célokra sokkal többet áldoznak, mint amennyit a Német-birodalom, Franciaország, Olaszország, Ausztria és Magyarország a hadseregére költenek. A polgárháború előtt csodaszámra ment, hogy a Fairbanks-féle gyár például háromezer dollárt költ hirdetésekre, holott ma ugyanez a gyár évenként hatszázötvenezer dollárt áldoz reklámra.

Vagy mit szólunk mi magyar iparosok ahhoz, hogy a nagy newyorki aruházak évenként négy-öt millió dollárnál többet adnak ki hirdetésekre? Egy csikágói aruház, a Scars, Roebuck & Co. cég például ezerkét-száz oldalas katalógusokat küldözget szét; egy ilyen árjegyzék két kilót nyom és csupán az árjegyzékek postaköltségére ez a cég hatszázötvenezer dollárt fizet a postának.

És nálunk? Habár az utóbbi időben a viszonyok kissé javultak, nagyjában mégis úgy áll a dolog, hogy azok a cégek, amelyek a reklámmal élnek (tisztelőt a nagyon kevés kivételnek), silány, olcsó, értelmetlen plakátokkal és reklámokkal árasztják el a hirdető-oszlopokat, nyilvános helyeket, pályaudvarokat. Nálunk az az elv, hogy a reklám lehetőleg kevésbe kerüljön, de annál több hasznot hozzon. Hát lehetséges ez? Aki aratni akar, annak vetni is kell; aki emelni akarja üzleti hasznát, jövedelmét, annak áldoznia is kell.

Nálunk azt hiszik az iparosok, hogy ha egy-kétezer reklámplakátot, vagy három négy-

hant a toronyba társaihoz, akik már alig tudták erősíteni a hasadozó ajtót.

— Le a fegyverrel, emberek, testünk már ugyanis veszendő, mentjük meg lelkünket, maga a nagy Isten küldött utána — kiáltozta.

A betyárok tanácstalanul néztek össze. A vezér azután elmondta, hogy a monostor kriptájában feltámadt egy kegyes barát, aki odalent várja őket a bűnbánattal.

A babonás lelkek mind megremegtek. Csak a banda régi feje, aki fönn örködött a torony tetején, gunyolódott:

— Nézzétek meg előbb, hogy a csuha alatt nincs-e lólab . . .

Tovább nem folytathatta. Lába alatt egy korhadt téglá megmozdult s ő vele együtt a mélységbe zuhant.

Most már az embereknek sem kellett több biztató szó. Hanyathomlok rohantak a pincébe, ahol a szerzetes buzgón imádkozott, kérte Isten bocsánatát, hogy tulvilági szellemként szerepelt, holott csak jámbor keleti kalugyer, aki esteledve, Szent-Endréről jövet a romok között talált menedéket. Mély álmából fölébredve tanuja volt, hogy a dü hős férfi fejét akarta venni a gyermeknek. Megszólalt s fölhasználta a babonás szellemhitet, hogy a fiatal életet megmenthesse.

Mikor a betört ajtón az ostromlók a pincébe rohantak, majd gyökeret vert a lábuk az ámulattól.

Ott térdelt a betyárcsapat alázatosan, meghajtott fejjel az áldásosztó szerzetes előtt. Kezük még akkor is imára volt kulcsolva, mikor Dávid hadnagy reákrakta a vasat . . .

Tomori Jenő.

szeri vasárnapi hirdetést megeresztenek: ez már fellendíti vállalatukat. Nagy tévedés. A közönség szemében az a célravezető, hatóságos reklám, hogyha kezébe veszi napi vagy szaklapját, ott találja a megszokott reklámját bizonyos cégeknek egyugyanazon a helyen. A folytonos, állandó reklám annyira bevésszük az emlékébe, hogy adandó alkalommal ahhoz a céghez megy, amely fáradhatatlan a reklámozásban, az ügyes hirdetések változatos közzétételében.

Minden iparostársamnak, aki a reklám eszközeivel élni akar, azt ajánlom tehát állandóan, kitartóan vegye igénybe ezt a hasznos propagálását műhelyének. Akár plakátok, akár nyomtatványok, akár hirdetések útján akarja a közönséggel megismertetni árúját, iparcikkeit: csak úgy hozza az meggyőződését, ha évenként nagyobb összeget vesz fel költségvetésébe erre a célra és ha szakadallanul a közönség figyelmét magára irányítja. Mert fölhítenül csak akkor számíthat jó eredményre, ha kitartóan reklámoz és évről-évre többet áldoz erre a célra. Sokan csakis a rendszeres és okos reklámnak köszönhetik szerzett milliójukat.

G. M.

H I R E K.

— **A nagy vértanú özvegye meghalt.** *Damjanich* Jánosnak, a szabadságharc nagy hőisének és vértanújának özvegye, született *Csernovics* Emilia november 30-án hajnali fél 4 órakor 90 éves korában Budapesten meghalt. Áldás a nagy asszony emlékére!

— **Kinevezés.** A király *Saughy* János dr. sümegi járásbíró a felsőöri járásbírószág vezető bírájává a VII-ik fiz. osztályba kinevezte.

— **Megyegyűlés.** A vármegye törvényhatósági bizottságának december havi közgyűlése 1909. évi december hó 13-án délelőtt 10 órakor lesz. A tárgyak sorozata 131 pont. Bennünket legközelebről érdekel *Barcza* László kérvénye a sümeg—devesceri vasút segítése tárgyában. E gyűlésen búcsúzik el *Bathhyány* gróf volt főispán.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök *Maurus* János sümegi és *Balogh* Viktor oravicabányai adóiszteket a maguk kértére kölcsönösen áthelyezte.

— **Háziipari tanfolyamok.** A gazdasági egyesület *Csabrendeken*, *Türjen* és *Zala-Csányban* 6-8 hetes kosárfonó tanfolyamot rendez. A tanfolyamra husz-husz a 16-ik évüket már betöltött férfit vesznek föl. Akik már ilyen tanfolyamon résztvettek, előnyben részesülnek.

— **Főszolgabírói székhelyek a Csány szobor ügyben.** A Csány szoborbizottság titkára kéri levelet intézett vármegyénk főszolgabíráihoz, hogy e tél folyamán székhelyeiken a lelkes ifjúsággal rendezzessenek egy-egy Csány estélyt, melynek tiszta jövedelme a Csány szoboralapra adassék. Hiszen aminthogy igaz is, még a kisebb községekben is szoktak tartani minden évben egy-egy mulatságot, néha még messzibb való érdeke kért is. Egyet, csupán csak egyet rendezzenek a nagyobb, vezérszerepet vivő községek, városok a mi rendkívüli nagy emberünknek, hős vértanúnknak is az emlékére. Úgy áll a dolog, hogy az első gyűjtés buzgalma után mintha csökkent volna a hevület. Most 26-27 ezer korona már biztosítva van ugyan, de legkevesebbet 35 ezret kell gyűjtenünk egy-két év alatt. Hisszük is, hogy a főszolgabírák szívükre veszik a dolgot, s nemhogy egyenesen ők rendeznék, de tanácsal és erkölcsi támogatással segítségükre lesznek a rendező ifjúságnak. A keszthelyi és zalaegerszegi főbírókhoz nem küldött a titkár kéri levelet, mert Keszthelyen egy Zalaegerszegen több fényes est juttatott már szép összeget a hazafias alapra. Úgy lesz szép is a nemes munka, ha részarányosan

járuunk hozzá vármegyénk büszkeségének az oltárához.

— **Mikszáth gyümölcsfái.** Pápa városa valóban kedves, gyöngéd módon vesz részt nagy irónk, Mikszáth Kálmán jubeliumában. A város fákertjéből különféle gyümölcsfa ojtványokat küldött Mikszáthnak, aki horpácsi kertjében ültette el az ojtványokat. Mikszáth kedves, meleg hangú levélben köszönte meg a gyöngéd figyelmet.

— **A bőrgyár fejlődése.** Az *Eitner* testvérek bőr és hadfelszerelési gyára itt Sümegen *Eitner* Jenő szakavatott és buzgó vezetésével egyre fejlődik. A bőrgyártásnak egyre több és több ágát vonják az üzem körébe. Gyárt gépszijákat, varró és kötőszijákat, automobil bőrkellékeket stb. A gyár a katonai felszerelések elkészítése végett újabbban több szíjgyártót is hozott Sümegre, akik egy munkavezetővel élőkön készítik a hadsereg számára a szükséges cikkeket. Ekként a régi virágzó gyár folytonosan nagyobb jelentőségre emelkedik városunk közgazdaságában.

— **Vízinség.** A hetek óta tartó nagy szárazság nagy vízszükséget okozott városunkban. A legjobb kutak is egy-kettőre fölmondják a szolgálatot. Emellett vastag, egészségtelen vizet adnak. Egyes kutak ki is apadtak. Nem egy család számára úgy kell a magán kutak gazdáitól vizet kunyorálni. Sok család meg havi kútbérrrel váltja meg vízszükségletét. Ha tartós, kiadós esőzés nem lesz, valóságos vízinségnek néz elébe községünk. Nagyon nyomorúságos állapot ez! Bizony égető szükség volna, hogy a vízvezeték meg tudják csinálni, hogy ekként a folyton fenyegető vízmizériákat megszüntessék.

— **Kiállítás a régi Nemzeti színházban.** A vallás és közoktatásügyi miniszter engedelmével a régi nemzeti színház előcsarnokában, művészi elrendezésben állítja ki az aradi vesztőhely sorsjáték bizottsága nagyértékű és ötletes nyereleménytárgyait. Az egyik főnyeremény a 15.000 korona értékű művészi kivitelű brillians ékszerkollekción, amely izlés, kidolgozás és forma tekintetében teljesen eltér a sablonos ékszerektől. A másik főnyeremény a modern kor világát elkábitó csodája: egy *Blériot-féle repülőgép*, de aki ebben nem találna kedvét, szabadon választhat egy ugyanolyan értékű hatalmas négyüléses automobil, vagy egy ékszerkollekción között. A kisebb, de nem értéktelenebb nyereleménytárgyak közül felemlíti a 12 személyes, teljesen felszerelt evőszekézt, egy kiváló gyártmányú zongorát, angol vadászfelszerelést, 24 személyes teljes asztalneműt, porcelán és üvegkészletet, egyes brillians ékszereket, ezüst kosarakat, gyertyatartókat, likörkészleteket, ezüst gyümölcs-tartókat, hatalmas divatos állóórákat, bőrutazókészleteket, disztárgyakat, stb. Valóságos csodái a magyar disztó iparnak. A szerencsés nyerők között a kiállításon látható értékes tárgyak osztatnak ki, nem pedig értéktelen silányságok, melyek az utóbbi időben annyira kedvezőtlenül befolyásolták a közönséget a sorsjáték iránt. A kiállítás megtekintése díjtalan. Varga Ottó gyönyörű vas kos diszművét, a 20 korona bolti árú *Aradi Vértanúk Albumát* mindenki megkapja ajándékkul, aki a Vesztőhely-sorsjegyből legalább 30-at megvesz, vagy elhelyez. Egy sorsjegy ára 1 korona. Huzás január hó 8-án okvetlen megtartatik. Szorsjegyek rendelhetők a Budapest VII. Akácia ucca 39. szám alatt levő középponti irodában és kaphatók a hazai tőzsdéken kívül a kiállítás helyiségében is.

— **Az Omke új kerülete.** Hat esztendő előtt alakult meg az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület. Mintha csak tegnap lett volna, úgy emlékezzünk vissza arra a lobogó lelkesedésre, amely elfogta a magyar kereskedőket, amikor megjelent az ország minden számottevő városában az O. M. K. E. táborkara. Valóságos láz fogta el az embereket. Flementáris erővel hatotta át minden kereskedőt az a meggyőződés, hogy azokkal az akadályokkal, amelyek a kereskedők boldogulását gátolják, csakis egy országos szer-

vezet erejével lehet szembeállítani. Hat év telt el, az O. M. K. E. szerke ágazó erős organumra fejlődött, amely biztos gyökereket vert Magyarországi közgazdasági életében. Pedig nehéz idők következtek az alakulás után. Viharok támadtak, amelyek elsodorták volna a fiatal csemétét, ha nem lett volna meg az életképessége, duzzadó ereje. Egyszer a kormány, másszor a közigazgatás, legtöbbször a parlament agrárius elemei támadtak rá a kereskedőkre, de látniok kellett, hogy gazda nélkül számítottak, amikor azt hitték, hogy a kereskedővel kényük-kedvük szerint elbánhatnak. Jött az adóreform, amelynél az O. M. K. E. sorakoztatta csata rendbe az ország kereskedő és iparos polgárságát. Az O. M. K. E. vitta ki, hogy a kormány adójavaslatából kimaradtak azok a pontok, amelyek a legsérlemesebbek voltak a magyar kereskedelemre és a városi polgárságra nézve. Az O. M. K. E. működésének ez az elismerése ma úgy válik aktuálissá, hogy egyszerre két helyen új terület, új vidéki gócpont alakul. Keszthelyen és Makón tömörül új egységgé a magyar kereskedőség. Olyan jelenség ez, amely mindenképpen megemlést érdemel, mert arra mutat, hogy az O. M. K. E. annyi előítélet után népszerűvé vált az országban s a kereskedők szívével-lelkel, örömmel és bizalommal tömörülnek az Omke zászlaja alá. Ma alakítják meg Keszthelyen a mi vidékünk kereskedelmi gócpontját. Jól teszik kereskedőink, ha az alakuló gyűlésen minél számosabban megjelennek.

— **Népesedés.** Sümegen ez évi december hó 1-ig született 183, meghalt 140 egyén, a szaporodás 43. Házasságot kötött 43 pár.

— **Pótállatvásár.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Tapolcán holnap, december 6-án az októberi vásár helyett pótállatvásárt tartassanak.

— **Birtokvétele.** Füst János dr. sümegi ügyvéd 50 ezer koronáért megvásárolta a Besseney (Kalsics)-féle birtokot Mihályfán.

— **Egy fővárosi cég jubileuma.** Kertész Pál férfi és női divatárú-üzlete Budapest, Rákóczi-út 40. sz. alatt, mely egyik látványossága a fővárosnak, most jubilál: amennyiben 15 esztendeje annak, hogy üzletét alapította. Ez alkalomból pazar kiállítású katalógust adott ki, melyet mindenkinek ingyen küld, ki ez iránt egy levelezőlapon hozzáfordul.

— **Hirdetmény.** A járási főszolgabíró úr 3403-909. sz. rendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy az iparhatósági megbízottak választásához szükséges 1910. évre szóló névjegyzék 1909. évi december 6. től 14-ig terjedő 8 napon át a városházán közszemlén van, mely időben az a hivatalos órák alatt az érdekeltek által megtekinthető. Sümegen, 1909. dec. 5. György Elek jegyző.

— **A magyar nőegyesületek lapja,** az általános közjótékonyasági egyesület hivatalos közlönye érdekes és bő tartalommal jelent meg. A lap élén közli az Általános Közjótékonyasági Egyesület memorandumát, melyet a jótékonyasági egyesületek egyetemes szervezése céljából a belügyminiszter elé terjesztett. Cikkét közli Percelné Kozma Flóra, Neumann Arminné, Hollósné de Grobois Nandine tollából és Asszonyaink kiválói rovatában Rosenberg Augusztia érdemeit méltatja. Részletesen foglalkozik ezenkívül a fővárosi és vidéki nőegyesületek működésével. A magyar nőegyesületek lapja, melynek szerkesztője Zempléni Gyuláné, főmunkatársa Ritoók Emma dr. minden hónap 1-én és 15-én jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 12 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Király-ucca 70 sz.

— **Értesítés.** A Sümegi Népbank heti befizetési üzenetének XXXVIII. csoportját 1910. január hó 5-én nyitja meg a következő feltételek mellett: 1) A legkisebb összeg illetve részlet 50 fillér, mely összeg hetenként fizetendő be. 2) A befizetések 184 hétre terjednek, s minden teljesen befizetett részlet azaz 92 korona után a 184 hét leteltével 100 K fizetetik ki a betevőnek. 3) Az ekként kitévő 8 korona különbözet a kamat, ami

5%-os kamatozásnak felel meg. 4) A 10%-os tőke-kamatadót az intézet viseli. 5) A heti 50 fillér befizetője 100 korona (heti 1 koronára befizetője 200 korona s így tovább) kölcsönt nyerhet az igazgatóság által megszavazott bélyegkötelez. adóssal ellenében, e kölcsönnek minden 100 koronája után hetenként 14 fillér kamat fizetendő. 6) Beiratási díj részletenként 20 fillér. 7) A vidéki betevők fizetéseiket az intézet által díjmentesen adandó postakareképenztári lapokkal eszközölhetik. Felkérjük ennél fogva mindazokat, akik ez üzletágban részt venni szándékoznak, erről a heti részlet megjelölése mellett az intézet igazgatóságát értesíteni szíveskedjenek. Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál a Sümegi Népbank igazgatósága.

— **Szökött fegyverek garázdálkodása.** Három hete történt, hogy Radosta József, az ország egyik legveszélyesebb gazembere Lojzl Ferenc nevű fegyvertársaival megszökött a szombathelyi ügyészség börtönéből. Végre kiderült, hogy Radosta és társa Zalamegyében vannak és már több gazságot követtek el. A múlt hét elején éjjel bezörgöttek Párok község kocsmájába és a még ébren levő cseléddel bort hozattak. Miután ezt megitták, szó nélkül benyitottak a hálszobába, beléptek és betették maguk után az ajtót. A kocsmáros ijedten ugrott föl.

— Mit akarnak?

Az egyik erre revolvert rántott s a kocsmárosnak szegezte:

— Pénzt vagy életet!

A kocsmáros átadott a kellemetlen vendégeknek 210 koronát, mire azok távoztak. Harmadnap már a Pacsa felé vezető úton bandukolt a két rabló. Főlkérezkedtek egy Pacsa felé haladó kocsi. Lassankint kivették a kocsiból, hogy pénz van nála s ezt, körülbelül 17 koronát, elvették tőle, azután leugrottak a kocsiról s egy dűlőuton átváltak más irányba.

A harmadik esetük a következő:

Az egyik Pacsa felé vezető dűlőuton a két rabló találkozott egy pacsai emberrel, aki szóba elegyedett velük. Hirtelen elhatározással ezt is lefogták és 10 koronát vettek el tőle. Az ember azonban alig volt néhány lépésnyire, segítségért kezdett kiabálni. Erre az egyik rabló rálépett. A lövés az ember vállát érte, a golyó testébe furódott és azt a pacsai orvos távolította el. Lehet, hogy ezeken kívül Radosták a szerzői más bűneseteknek is, melyek legutóbb Zalában előfordultak.

— **Eladó ház.** Egy jó karban levő ház szabad kézből eladó. Bővebbet Geiger Jánosnál, Sümegen.

— **Kiadó.** A belvárosban özv. Szűts Pálné háza február 1-re kiadó.

Felelős szerkesztő: **Éles Károly.**

Laptulajdonos és kiadó: **Horvát Gábor.**

A vérszegénységet,

ezt az alattomos betegséget meg kell szüntetni a **SCOTT-féle csukamájolaj Emulsió-val**, mielőtt tulságosan elharapóznék.

Az arc megpirosodik,

megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, a kik először használják a

SCOTT-féle EMULSIÓ t.

Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izlettessé és emészthetővé tett legtisztább alkotórészek, melyek a vérszegénységnek utját állják, képezik a

A SCOTT-féle EMULSIÓ világszerte ismert sikerének titkát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f Kapható minden gyógyszerárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halast — kérjük figyelmeztetni.

Szükségleteinket a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezzük be:

ADORJAN FERENC, fényképészeti műterme Rákóczi-ucca 397 sz.

BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-u.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Flórián-tér

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BÖHM PÁL kézmű-, divatáru kereskedése és vászon gyári raktára. Kossuth Lajos-u.

DARNAY KÁLMÁN utóda MEZRICZKY JÓZSEF vas- és fűszer kereskedése és gépraktára.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és likörgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó-u.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

Id. HORVÁTH JÓZSEF úri és női cipész, Kossuth Lajos ucca. (Balasits-féle ház)

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454 sz.

JAKAB IMRE beszálló vendéglője. Árpád-u.

IOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca, Epstein-ház.

KELL JENŐ bérkocsitulajdonos és vendéglős. Mihályfai-ucca 82. sz.

KESZLER PÁL kocsigyártó és szobafestő. Mihályfai ucca.

KOVÁCS LAJOS férfi és női cipész üzlete. Gyógyszertár mellett.

KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos. Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-raktár. Kész butoraktár.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és kocsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász

LÖWY NŐVÉREK női ruha varróterme Deák Ferenc ucca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth ucca

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sirkőraktár. Árpád-ucca.

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHNITZLER SAROLTA kézimunka üzlete és harisnyakötődéje. Kossuth-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasúti vendéglős.

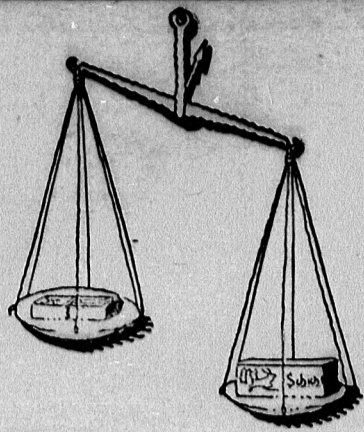
SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és címcső. A plébánia templom mellett.

SZELESTÉY GÉZA beszálló vendéglője az Arany-bárány-choz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-féle ház.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán és üvegáru nagykereskedése.

**Jóság,
ár és
súlyra**

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

**Schicht
szarvas
szappanát**

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, lágy-ságában és olcsóságában.

**Páratlan
szőlőfaj!**

Hogy ezt bebizonyítsam, a „**Delaware**“ szőlőről, királyi közjegyzői hitelesítéssel ellátott eredeti fénykép **felvételeket készítettem. A felvétel áll:** egy db. 20 éves csercsapos kifogástalanul dusan termő töke, 32 fűrt, egy db. 4 éves szálvesszős töke 168 fűrt és 11 db. egy sorban lévő 4 éves szálvesszős töke több mint **1600 kifogástalan egészséges fűrt szőlőterméssel.** Ezek mind ott vétettek fel, a hol pár méternyire tőle az európai oltványokon a termés négy-öt-szöri permetezés dacára elpusztult. Így ez az év volt az, a mely bebizonyította, hogy ezen fajnak termésében permetezés nélkül semmiféle szőlőbetegség kárt nem okoz. Ezenkívül nagy előnye még, hogy oltani és alá a földet megforgatni nem kell, vesszője téiben soha meg nem fagy, **bora elsőrendű és rendkívül bőtermő.** Ezen a néven azonban igen sok más hitvány fajtát adnak el, ezért a ki a valódi bőtermő és legnemesebb fajt akarja megszerezni, az csak a **NAGY G BOR-féle „DELAWARE“** vesszőt vegye. A **DELAWARE** szőlő bővebb leírását termésének királyi közjegyzővel hitelesített eredeti fénykép felvételeit színes kivitelben, továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képet tartalmazó **képes árjegyzéket ingyen és bérmentve** mindenkinek, aki velem címét tudatja. Okvetlen kérje még ma ezt a tanulságos tartalmu árjegyzéket, mely a szőlőoltványokról és lugasültetésről is ad részletes, helyes utbaigazításokat. **NAGY GÁBOR** szőlőnagybirtokos, **KOLY** posta távirda és távbeszélő állomás. Levelezés magyar, német, horvát, szerb és román nyelven.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal.

Szőlőoltvány,

szőlővesszőről és borról nagy képes árjegyzéket

ingyen

és bérmentve küldöm meg a ki címét tudatja. Ezen könyvet még az is kérje, aki rendelni nem akar, mert ebből megtanulhatja a szőlőtelepítést s emellett sok szőlőkép van benne. Szőlőoltványokból és más egyéb európai és amerikai sima és gyökeres vesszőkből, a világhírű **Delaware**-ből állandóan **több millió készlet** eladó, olcsó ár mellett. **Több ezer elismerő levél,** közte több hercegi és grófi urodlomtól. Cim:

Szücs Sándor fia, szőlőtelepe,
Bihardiószeg.

TÖRLEY PEZSGŐ.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hattyugyógyosztár** által **Majna-Frankfurt.**

KLAFFL LAJOS

épület és butor asztalos, temetkezési vállalat, Sümegen.

Van-szerencsém a nagy érdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a **Kossuth Lajos** uccai házamban a mai kor igényeinek megfelelő

kész butor-raktárt

rendeztem be. Hazai és részben saját gyártmányu, szalon, hálószoza és ebédlő berendezések, legjobb minőségű hajlitott faszékek, konyha, és kertí butorok, képeretektől sib. tartós szép kivitelben nagy választékban állandó raktárt tartok legjutányosabb gyári áron egy évi jótállással.

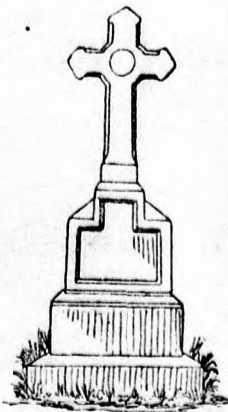
Szives pártfogásukat kéri

teljes tisztelettel

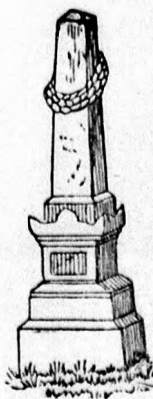
Klaffl Lajos.

Pentz Mihály

kőfaragómester Sümegen.

Dús választék mindenféle sírköben. Ugymint: márvány, gránit, szienit, labrador és porfirból. Siremlékeket, uti kereszteteket, szentháromság szobrokat, épület- és minden egyéb e szakmába vágó munkákat és javításokat jutányos áron elvállal és izléses kivitelben készít.

Mindennemű
nyomtatványokat

jutányos áron és izléses kivitelben készít

Horvát Gábor

Könyvnyomdája Sümegen

Mindennemű

könyvkötőmunkák

elfogadtatnak

Akar ön
tartós,
elegáns

cipőt

viselni? Úgy rendelje meg azt

BORSOS JENŐ

úri és női cipész műhelyében, hol mindennemű úri és női cipők a lelegegánsabb kivitelben, tartós anyagból készülnek a legjutányosabb árak mellett. (Fromvald Károly-léle házban.)

Nyomatott Horvát Gábor gyorssajtóján Sümegen.